

Dit lesplan hoort bij de les die beschreven is in het artikel:
Van Galen, F. & van Os, F. (2025) Eerlijk delen. *Volgens Bartjens*, 44(3) 8-9.
Zie: https://www.volgens-bartjens.nl/art/50-8338_Eerlijk-delen

EERLIJK DELEN

Verdeelactiviteiten voor kleuters

Doelgroep: groep 1 en 2

Eerlijk delen is een thema dat kleuters erg aanspreekt en een thema dat tal van aanknopingspunten biedt voor zinvolle wiskundige activiteiten. De les die we filmde diende als try-out van de kleuteractiviteiten voor de Grote Rekendag van 2025. De handleiding van de Grote Rekendag (zie groterekendag.nl) geeft een uitgebreide beschrijving van alle activiteiten. Hier beperken we ons tot twee activiteiten: tomaatjes verdelen en wegen.

Het verhaal en het verdelen van tomaatjes

Materiaal

- Presentatie 'Eerlijk delen'
- Kleed of tafel, in vieren verdeeld. In ieder vak een knuffel of afbeelding van de vier personages uit het verhaal
- Een grote bak met ongeveer 50 snoeptomaatjes. Zorg ervoor dat het aantal geen viervoud is. In de gefilmde les bleven er twee tomaatjes over.
- Snijplank en mesje
- Een groot vel papier
- Pen of vilstift

Reken-wiskundetaal

- Eerlijk
- Delen, verdelen

ontdekkingen

De leerlingen onderzoeken hoe je een verzameling van dezelfde dingen eerlijk kunt verdelen tussen verschillende personen. Daarbij is het ook de vraag wat je doet met wat er overblijft na het uitdelen.

Activiteit

- Vertel het verhaal bij de dia's tot aan dia 10. Bewaar de laatste drie dia's om het verhaal later af te sluiten. Mogelijke vragen bij het verhaal:
 - Dia 4: Waarom heeft Konijn een kruiwagen nodig? Waarom vindt hij het zwaar? Zou jij makkelijk 5 wortels en 3 paddenstoelen kunnen dragen?
 - Dia 5: Hoe komt het dat Olifant makkelijk bij de appels kan? Waarom heeft hij geen ladder nodig?

- Dia 6: Waarom heeft Muis een trapje nodig om de aardbei te plukken? Waarom heeft hij een karretje bij zich?
- Dia 9: Waarom vindt Olifant de verdeling van de wortels niet eerlijk? Hoe zouden ze wel eerlijk kunnen worden verdeeld?
- Dia 10: Wat is er met het eten gebeurd?
- Zet de bak met snoeptomaatjes klaar in de kring. Je kunt doen alsof dit de appels zijn uit het verhaal, of vertellen dat Robin ook snoeptomaatjes heeft gevonden die hij wil verdelen.
- Vertel dat het belangrijk is dat iedereen evenveel tomaatjes krijgt. Laat de kinderen vertellen hoe je dat zou kunnen doen.
 - Waarschijnlijk willen kinderen beginnen met één voor één de tomaatjes uit te delen. Laat zo beginnen. Als een leerling meteen vier tomaatjes pakt uit de bak, wijs de andere leerlingen daar dan op.
 - Vraag de leerlingen of het ook sneller kan dan iedereen één voor één een tomaatje geven. (Je kunt er bijvoorbeeld meteen twee of drie geven.)
- Er blijven tomaatjes over. Laat de leerlingen vertellen hoe je dat probleem op kunt lossen.
- Bespreek het eindresultaat. Vraag: *'Hoe kunnen we opschrijven hoeveel tomaatjes iedereen heeft gekregen?'* Laat de kinderen hierbij actief meedenken en ondersteun hen waar nodig. Schrijf het samen met de kinderen op een poster. Zorg ervoor dat de volgende informatie duidelijk op de poster komt te staan:
 - Aantal tomaatjes per dier/kind
 - Eventuele overgebleven tomaatjes en hoe deze zijn verdeeld
- Maak eventueel gebruik van tekeningen of symbolen om de kinderen te helpen visualiseren wat er is gebeurd (bijvoorbeeld door cirkels of stippen te tekenen om de tomaatjes weer te geven).

Wegen

Materiaal

- Vier knuffels of afbeeldingen van Robin, Muis, Konijn en Olifant
- Een balans
- 4 bakjes
- Een aantal blokjes. Kies op basis van het niveau van de kinderen of het allemaal dezelfde blokjes zijn, of blokjes van een verschillende vorm.
- Potloden en papier (om de verdeling op te tekenen)

In tweetallen

- Vertel de kinderen dat ze een hoeveelheid blokjes eerlijk gaan verdelen tussen vier knuffels (Konijn, Muis, Olifant en Robin). Het is belangrijk dat iedereen precies evenveel krijgt, zodat er geen ruzie ontstaat.
- Laat de balans zien en laat de kinderen ervaren hoe deze in balans komt wanneer twee hoeveelheden precies gelijk zijn. Vraag: *Hoe zouden we de blokjes in twee gelijke delen kunnen verdelen?* Vraag daarna: *Wat kunnen we doen als de weegschaal niet in balans is?* Stimuleer de kinderen om oplossingen te bedenken, zoals meer of minder blokjes toevoegen aan één kant totdat de balans klopt.
- Vraag de kinderen vervolgens hoe ze denken dat ze de blokjes in vier gelijke delen kunnen verdelen. Moedig de kinderen aan om te experimenteren door de helft van elk eerder verdeelde

deel opnieuw op de balans te leggen, zodat ze uiteindelijk vier gelijke hoeveelheden krijgen. Laat de kinderen op hun vel papier tekenen wat iedere knuffel heeft gekregen.

- Je kunt de activiteit moeilijker maken door in plaats van met blokjes (die telbaar zijn) te werken met een grote hoeveelheid niet-telbare materialen zoals bonen of kralen.